

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií

Oponentský posudek

Michaela Nešvárová:
Postavení jazyků v Nizozemském království
(se zaměřením na postavení fríského jazyka)

Bakalářská práce
září 2013

Jazyková situace v Nizozemí je zdánlivě poměrně přehledná. Michaela Nešvárová si vytkla za cíl prozkoumat současné postavení fríštiny jako druhého úředního jazyka v Nizozemsku a v nizozemském jazykovém společenství. (Velmi správně posuzuje odděleně zemi jako takovou a jazykové společenství.) Frísko je poměrně malé území a fríštinu používá relativně malý počet mluvčích – v kontextu evropské jazykové různorodosti je však důležitá.

V prvních kapitolách **teoretické** části podává autorka vyčerpávající souhrn stávající jazykové situace na nizozemském území, vztahu nizozemštiny k fríštině (včetně mapek) a historického, velice zajímavého a spolehlivými prameny podpořeného přehledu. Teoretická východiska včetně vysvětlení základních pojmů jsou zpracována uspokojivě. Uchazečka podala i úplný přehled oficiálních jazyků a dialektů. Chválím poznámku o překladu Bible jakožto klíčového činu důležitého pro uchování každého jazyka, přestože fríský překlad se objevil až v polovině dvacátého století (proto zřejmě bohoslužby probíhaly a probíhají převážně v nizozemštině(?), s. 25). Zdá se, že knihy ve fríštině se v Nizozemí vydávají (viz s. 28), ovšem ze statistiky uvedené dále vyplývá smutný fakt, že je mluvčí fríštiny příliš nechtou.

Se zájmem jsem sledovala i statistiky spontánního užívání nizozemštiny či fríštiny v tzv. formálních situacích – mluvčí se nerozhodují, zda použijí nizozemštinu či fríštinu podle společenské formálnosti nebo důležitosti situace nebo instituce, ale podle toho, v jakém z těchto jazyků vyrostli (s.37). Můžeme tedy mluvit o diglosii?

Empirická část práce obsahuje popis metody výzkumu; počet informantů není velký, a tedy se nabízí otázka, zda je průkazný, avšak z lingvistického hlediska oceňuji rozvržení informantů – jazykově smíšená rodina, v níž každý má jiné jazykové zázemí a svébytné názory na používání fríštiny. Ve srovnání se situací v jiných zemích jsou nevypjaté, nekontroverzní, nepolitické. Volba dotazů je smysluplná a pro sledovaný výzkum relevantní. Michaela Nešvárová sebekriticky uvádí, že průzkum provedla v angličtině, tudíž mohlo dojít k nepřesnostem, neboť jde o nerodný jazyk obou stran, ale tento fakt mohl posloužit i jako neutrální médium a katalyzátor. Místy však opravdu jako by závěrečné zhodnocení odpovědí bylo poněkud neurčité a nejasné (viz náměty do diskuse).

Náměty do diskuse u obhajoby

Ujasněme si:

Vyučuje se na školách ve fríštině, nebo se fríšтина vyučuje jako předmět? Schopnost frísky psát, jak uvádí (překvapivě) autorka na s. 32, vzrostla – je to v důsledku nové situace, kdy je o fríštině uvažováno jako o varietě nizozemštiny, nikoli jako o pouhém dialektu?

Zkusme se zamyslet:

-Jak je vztah mezi psanou a mluvenou frištinou?

-Překládá se v současnosti ze světových jazyků do frištiny?

-Jaká je budoucnost minoritních jazyků zajištěných „shora“, tj. oficiálními právními úpravami? Například v této konkrétní situaci: na s. 45 autorka píše, že Robert, nejstarší informant, má k frištině emocionální vztah a domnívá se, že jeho rodný jazyk nezanikne. Na druhou stranu „necítí potřebu udržovat tento jazyk při životě“, jelikož se domnívá, že má „poměrně úzké pole působnosti, a nizozemština je tak jazykem z praktického hlediska potřebnějším“.

Předkládaná bakalářská práce je odborná lingvistická studie na dobré úrovni, jde o informovanou práci, která splňuje nároky kladené na bakalářskou práci.

Navrhovaná kvalifikace: výborně či velmi dobře, v závislosti na obhajobě.

PhDr. J. Vrbová
20. září 2013